

אי כה?

בשאלה זו פנה אלוהים אל אבי אבותינו, האדם הראשון בשעה שהסתתר מפניו. מאז ועד עתה הולכים צאצאיו בעקבו-תיו ומסתתרים מפני אלוהים. לא מאחורי עלי תאנה, אלא מאחורי מחיצות שכל איש מקים לעצמו.

מה גרם לכך שאדם וחוה הסתתרו מפני אלוהים? החטא, האשמה, הבושה, והפחד. החטא והאשמה מביאים את האדם לידי בריחה מפני הזולת, מפני אלוהים ומפני עצמו... אבל זוהי בריחה שאין בסופה, מקלט! זוהי בריחה מהאשמה שהחטא הטיל על החוטא.

מה יכול לשחרר אדם מהרגשת אשמה? רק סליחה ממי שנגדו הוא חטא. אבל מי מוכן להיות „מוג לב“ כזה ולבקש סליחה? כולנו רוצים להיות „גברים“, ואז, במקום לבקש סליחה, אנחנו מנסים להיפטר מן המאשים ולא האשמה. כך עשה קין. האם השתחרר בכך מרגש האשמה? לא! הוא שמע בנוסף לקול שקרא איכה? גם קול שקרא „איכה אחיר?“

רבים מנסים להשתחרר מרגש האשמה כלפי אלוהים בצורה דומה. יש המנסים על-ידי מעשים טובים. הם חושבים שמעשיהם הטובים יהיו משקל נגד למעשיהם הרעים ואולי יכריעו את הכף, אולם, אם נתפס איש כגניבה אחת, האם מאה צדקות קודמות יפטרו אותו מאשמה?

אחרים מנסים להסתתר מאחורי פולחן דתי. הם משי-תמשים בפולחן כמחק וחושבים שיוכלו למחוק איתו את כתב האישום.

אבל מה עושים האתאיסטים? הם מנסים להיפטר מאלוהים על-ידי ההכרזה „אין אלוהים“. הקול שקרא איכה נדם. „עכשיו אנחנו חופשיים ויכולים להשתחרר מרגש האש-מה שהעיק עלינו במשך דורות והפך אותנו למתוסכלים, לבעלי מום נפשי. החופש האמיתי הגיע, אפשר לנתק את המוסרות ולהשליך את העבותים. אין אלוהים, אין אשמה, אין חטא; ממש חרות לאדם. עכשיו אפשר להקים חברה מתירנית שכל איש יעשה בה את הישר בעיניו“, אבל... לאן לברוח מן האיש הזה? מן האיש שיצא מן הכלוב? לאן תברח מעצמך? העיקר לא לחשוב — אתה אומר. לעסוק בכל מיני דברים כדי שלא ישאר זמן לחשוב כמה קשה לברוח מן המחשבות ומן המצפון! מן הקול שקורא איכה?

אולי בכל זאת תנסה את הדרך האחרת, דרך התשובה והסליחה?

אלוהים מחפש אותך, לא על-מנת להרע לך, כי אם להיטיב. הוא שלח בתחילה את הנביאים עם בשורת התשובה והסליחה, ולבסוף שלח את המשיח ישוע שאמר כי בא לחפש ולהושיע את החוטאים האובדים, — וכך גם עשה.

איך הוא עשה זאת? על-ידי הקרבת עצמו כעבד ה' שסבל ומת למענך, בהתאם לכתוב בספר ישעיה הנביא:

„אכן חליינו הוא נשא ומכאובינו סבלם... והוא מחולל מפשעינו מדכא מעוונותינו מוסר שלומינו עליו ובחבורתו נרפא לנו כולנו כצאן תעינו, איש לדרכו פנינו וה' הפגיע בו את עוון כולנו.“ ישעיהו נ"ג.

אל תברח יותר מפניו. בוא אליו בתשובה כנה והוא יסלח לך וישחרר אותך מאשמת החטא. תאמר לו היום הנני!

לאֱלוהים הכבוד והתפארת לעולמי עולמים

(המשך מעמוד 11)

ביותר של אלוני. היא התייעצה עימו בכל וקיבלה את הנחיותיו האידיאולוגיות. והוא מצידו השתמש בהארץ כדי להנחיל לה תמיכה מרעית. אולם למחרת הבחירות התאכזב במהירות-שיא, והחליט להקים תנועה משלו — „שינוי“, כימעט כל שותפיו במיבצע זה היו אנשים שהצביעו בבחירות האחרונות בעד ר"צ. הפרופסורים שנתנו את תמיכתם לאלוני נטשוה ברובם. הופעתו של רובינשטיין כמתחרה אפשרי בבחירות הבחילה את אלוני משאננותה. רובינשטיין אומר את אותם הדברים שהיא אומרת, החבדל בין שתי הקבוצות הוא אפסיו.

רשימה של „שינוי“ אמנם לא תוכל לזכות באהדת המוני עקרות-הבית ושאר „עמך“, קוראי ידיעות אחרונות ולאשה שתמכו באלוני. אך היא תוכל לקחת ממנה בחרים מקרב החוגים האקדמיים והאינטליגנציה. זהו קהל נייד, המושפע ממצב-יחסי, ושולמית אלוני מודעת לזה היטב.

עם כל אי-רצונה בהקמת תנועה מסודרת, הבינה אלוני עתה שאין מנוס מכך, אם היא רוצה למנוע סחף נוסף. אך אין פירוש הדבר שכבר השלימה בלבה לגמרי עם כינון מוסדות מחייבים. הכרעות-רוב, ויכוחים ופשרות אישיות. קרוב לזרואי שעתידה של ר"צ לא יוכרע עידי החלטות מוסדיות, אלא עידי תשובתה של שולמית אלוני עצמה לגבי האופציות הפתוחות לפנייה. ריבוי האפשרויות האלה נובע אף הוא מגודל הצדקתה.

ארבע אופציות

ב עיקר עומדות בפני שולמית אלוני ארבע אופציות אלטרנטיביות: להשאיר את ר"צ כתנועה עצמאית, ולהתייצב בראשה כי בחירות הבאות, לחזור למפלגת-העבודה, להצטרף לר"ע, להצטרף לגוש ליברלי-מוציאני גרוה, שיחווה כוח שלישי בי מדינה.

נראה שמכל האופציות האלה, היא רחוקה ביותר דווקא מן הראשונה. אין היא מתכוונת לנסות את מזלה בשנית, להמר על מצב-יחסי הנוכחי. בדחותה סיכון זה, עומדת אלוני על קרקע מוצקה. מכל התנועות החדשות שהצליחו פעם אחת בבחירות — רס"י, ע"מ, המרכז החופשי — לא העזה אף אחת להתייצב בבחירות בשנית. רפ"י חזרה לעבודה, ע"מ והמרכז החופשי הצטרפו לליכוד. תנועת העולם הזה היתה היחידה שהתייצבה שוב ושוב. פעולתה הסרלמנטרית המוצלחת ותוכניתה הפוליטית המגובשת הנחילו לה ניצחון בעמדה השניה, אך לא הספיקו כדי לחלצה מכישלון בפעם השלישית — כישלון שלא נעלם מעיני אלוני.

החירוש שבתנועה חדשה הולף במהרה. התדמית הנון-קונפורמיסטית אינה יכולה להחזיק מעמד בתוך קואליציה ממשלתית. התדמית משתנה. אחרי שטעמה את טעם השדות, לא תוכל אלוני להתייצב שוב בראש מחנה שיטף שימאכך נגד המימסד. אם לא יקרה משהו כלתי-יצפוי, נראה שאופציה זו אינה קיימת במציאות. שולמית אלוני עצמה יודעת זאת היטב.

לעומת זאת קיימת מאוד האופציה השניה, שדווקא עליה מדובר אך מעט. יתכן מאד ששולמית אלוני היא עדיין חברת מיפלגת-העבודה. המיפלגה לא גירשה אותה, והשתייכותה לא סויימה רשמית. היא לא הסתירה מעולם שחקימה את רשימתה רק מפני שחודדה. בצורה פסולה, מרשימת המערך, ביוזמת גולדה מאיר. מאחר ששילטונה של גולדה חוסל, אין בעצם מניעה להופעתה בה מחדש.

אין יגיבו ראשי-המערך החדשים, אם יוצע להם לקבל את אלוני לשורות המפלגה, תמורת התחייבות מראש לכדור אותה בעשירייה הראשונה של רשימת-המערך, ובממשלה שתקום אחרי הבחירות? לכאורה אין כל מניעה לכך. אילו היתה במערך, היה מגיע לאלוני להיות בממשלה. במיפלגה שורר מחסור משוע במועמדים לתפקידים בכירים — ועסקנים צוערים יותר מאשר אלוני מוצעים עתה לתפקידי שרים ומזכירי-המיפלגה. מקובל לשים את השרים בממשלה היוצאת בראש הרשימה לכנסת הבאה, ומקובל להשאיר שרים על כנם בממשלה בימים כתיקונם.

האם רוצה בכך שולמית אלוני? איש אינו יודע. את שאיפותיה האישיות ניתן להגשים בטווח הרחוק במיסגרת מיפלגת-העבודה. היא יכולה גם לטעון שעל הרפורמה בסדרי השלטון, שאליה היא חותרת, ניתן להילחם בתוך מיפלגת-העבודה, שם יש לכך שותפים לא-מעטים.

יתכן מאוד ששולמית אלוני עצמה אינה מודעת עדיין לגמרי לאפי שרות זו. אך האופציה פתוחה — פמו דלת פתוחה לארמון, הרומזת לבאים.

בלי בעל הבית

●● האופציה השלישית מדובר הרבה, גם בחוגי הפעילים של ר"צ עצמה. כמציאות, לובשת אופציה זו צורה של תוכנית לאיחוד משולש: ל"ע, ר"צ ו"שינוי". נביא התוכנית הזאת הוא אמנון רובינשטיין, מי שחיה האוראקל של אלוני אתמול, והנהו המתחרה המסוכן ביותר שלה היום.

לכאורה, זוהי תוכנית הגיונית מאין כמוה. ל"ע היא מיפלגה ישנה, מאובנת, שחסידיה נפרדים והולכים, ואין הצעירים נמשכים אליה. התחברות עם כוחות חדשים בודאי תועיל לה. יתר עם זאת, יש לל"ע בסיס אלקטורלי איתן — בניגוד לר"צ, שסיכוייה בבחירות מופקקים כעת, ובניגוד ל"שינוי", שלא עמדה בכלל בשום מיבחן. ההתחברות הבטיח לראשי שתי הקבוצות האלה מקום בטוח בכנסת, ללא סיכון, בעוד שהיא מוסיפה תגבורת רצויה לל"ע.

גם מבחינה אידיאולוגית ניתן להצדיק התחברות כזאת. היא תיצור גוש ליברלי-מני מתון, שיוכל להתחרות עם הליכוד. בורגנים טובים, החוששים מפני גופים רדיקליים יותר, יוכלו להצביע בעדו במצפון שקט.

הצרה היא שחשבון זה נעשה כפי בעלי-הבית, שישומו כמשמעו.

בל"ע שולטת קבוצת העובד-הציוני, בהנהגת משה קול. שילטון מוחלט. היא עושה עסקים מצויינים במיגרת מיפלגה קטנה. סיעה של ארבעה מנדטים מנחילה לה את הכסאות של שני שרים וסגן-שר אחד (כאשר ימונו סגני-שרים). מישרד ממשלתי המושפע בכסף, ואפשרויות כלכליות חשובות אחרות.

מדוע יסכנו בעלי ל"ע יתרונות עצומים אלה עידי הגדרת ה' מיפלגה, אם זו תשמית מידיהם את השילטון המוחלט בה?

בניגוד לתדמית הציבורית שלה, ל"ע היא העתק נאמן של מיפלגת-העבודה והמסדל. במתכונת מצומצמת (ודווקא משום כך חזקה) יותר, אייפסר להשתלט עליה מבפנים. המנגנון, האינטרסים הכלכליים, חלוקת המישרות והכיבודים, האימפריה התתי-שבטית המשתקפת, והקבוצה המנהיגה — כל אלה מהווים בה מחסום בלי-עבור בפני כוחות חדשניים.